

OBVESTILO

Spoštovani pacienti!

UVOD

Leta 2004 je laboratorijska služba v zdravstvenem domu Kranj praznovala jubilejnih 50 let delovanja. Prvi osnovni laboratorijski testi so se izvajali v laboratoriju v stavbi pod Jelenovim klancem v »Majdičevem mlinu« in nadaljevali v »baraki«, kjer je danes sedež Osnovnega zdravstva Gorenjske. Leta 1959 je bil dokončan in svečano odprt prizidek Zdravstvenega doma Kranj. V njem je laboratorij pridobil ustrežnejše prostore in diagnostiko razširil še na osnovne biokemične preiskave. V letu 2004 je bil laboratorij adaptiran v skladu z Evropskimi predpisi in 3. marca 2004 je bila njegova svečana otvoritev.

Ustanoviteljica Zdravstvenega doma Kranj je MO Kranj in Občine Cerklje, Jezersko, Naklo, Preddvor in Šenčur. V okviru registrirane primarne zdravstvene dejavnosti v Zdravstvenem Domu Kranj izvajamo laboratorijsko službo.

Laboratorij danes opravlja sledeče preiskave: hematološke in urinske preiskave, osnovne preiskave blata, biokemične preiskave, koagulacijske teste, analizo specialnih proteinov in specialne imunoflorescenčne preiskave.

DELAVNI ČAS

Od ponedeljka do petka od 7:00 do 19:30, v soboto od 7:00 do 11:00. Nedelje in praznike ne delamo.

Malica: od ponedeljka do petka od 16:00 do 16:30, v soboto od 09:30 do 10:00.

V kolikor bi v tem času nujno potrebovali laboratorijsko storitev (življenjska ogroženost) vam bo napotni zdravnik zagotovil laboratorijsko obravnavo tudi v času malice!

LABORATORIJSKA NAPOTNICA

Za izvedbo laboratorijske preiskave potrebujete izpolnjeno laboratorijsko napotnico ali e-naročilo s strani vašega zdravnika. Laboratorijsko napotnico vam napiše osebni zdravnik ali zdravnik specialist.

V kolikor želite preiskavo izvesti v našem laboratoriju kot samoplačnik potrebujete izpolniti laboratorijsko napotnico. Laboratorijsko napotnico prejmete v sprejemni pisarni laboratorija.

SPREJEMNA PISARNA

Za odvzem krvi, oddajo urina, blata in oddajo brisov se morate obvezno predhodno prijavljati v sprejemni pisarni laboratorija.

Osebe v sprejemni pisarni vam je na razpolago za dodatne informacije, ki jih ne najdete v tem obvestilu.

SAMOPLAČNIKI

V kolikor ste samoplačnik LABORATORIJSKIH STORITEV morate storitev plačati pred odvzemom krvi, oddajo urina, blata oz. oddajo brisa. V laboratorijski sprejemni pisarni vam bo sodelavka napisala račun. Račun boste plačali v pritličju Zdravstvenega doma v informacijski pisarni na blagajni. Ob plačilu boste prejeli Potrdilo o plačilu računa in na račun vam bodo vtisnili žig »PLAČANO«. Po plačilu se mimo vrste oglasite v sprejemni pisarni

laboratorija in prejeli boste dokument s črtnimi kodami za oddajo vašega biološkega materiala in nadaljnja navodila.

ČAKALNICA

Za vas smo pripravili dve čakalnici. Velika čakalnica se nahaja na hodniku pred osebnim dvigalom, druga manjša čakalnica pa neposredno pred sprejemno pisarno diagnostičnega laboratorija.

V veliki čakalni je čakalni semafor in pa zvočnika.

V manjšo čakalnico vstopite šele ko ste na vrsti za prijavo v sprejemni pisarni oz. ko oddajate vaš biološki materiala (kri, urin, blato, bris) ali dvigate vaš izvid.

Na ta način smo vam omogočili, da boste potrebno administrativno prijavo opravili bolj v miru in bolj osebno, zato vas prosimo, da sledite vrstni red na čakalnem semaforju, do tedaj pa počakajte v veliki čakalnici z dnevno svetlobo in svežim zrakom.

Ko ste oddali BM se pomaknite v veliko čakalnico (zagotovili boste prostor ostalim čakajočim, večja zasebnost, manj hrupa, imeli boste svež zrak in dnevno svetlobo)

ČAKALNI LISTIČI ZA PRIJAVO

Ob prihodu si za prijavo v sprejemno pisarno laboratorija v veliki čakalnici vzemite čakalni listič in spremljajte čakalni semafor. Še le ko na semaforju zasveti vaša številka vstopite v malo čakalnico kjer boste pri laboratorijski administratorki opravili administrativne formalnosti.

V primeru da boste zamudili vrstni red, vas bomo morali (zaradi korektnosti do ostalih pacientov) ponovno napotiti v novo čakalno vrsto.

Vse paciente, ki ne bodo na vrsti bo administratorka zaprosila, da se pomaknejo v veliko čakalnico in tam počakajo, da bodo na vrsti.

Vljudno vas naprošamo, da se držite teh navodil, saj tako ne bo prihajalo do nepotrebnega nezadovoljstva.

ČAKALNA VRSTA

Zlasti v popoldanskem času se lahko zgodi da boste dalj časa čakali za prijavo v laboratorij navkljub »prazni čakalnici«. V tem primeru v laboratoriju izvajamo nujne preiskave za paciente za katere je zdravnik odredil, da se zaradi njihovega zdravstvenega stanja izvedejo v najkrajšem možnem času. Vljudno vas naprošamo za razumevanje, saj imajo nujni primeri prednost pred ostalimi. Vzeli vas bomo v obravnavo takoj ko bo mogoče, do tedaj počakajte v veliki čakalnici in ne motite dela.

Na tem mestu bi vas radi opozorili, da se za laboratorijski izvid, ki bo maksimalno odražal vaše zdravstveno stanje vsa 15 minut pred odvzemom krvi usedete in umirite.

GUMB ZA NAJAVO PRISOTNOSTI V PRIMERU ODSOTNOSTI ADMINISTRATORKE

Načeloma je laboratorijska administratorka prisotna v sprejemni pisarni. Nanjo se vedno lahko obrnete za informacije, ki so vam potrebne v zvezi z laboratorijem. V redkih primerih, ko je administratorka odsotna vas prosimo, da svoj приход v čakalnico najavite s pritiskom na gumb pri vhodnih vratih (na levi strani sprejemnega okenca). Prosim pozvonite (v mali čakalnici se bo na stropu prižgala rdeča luč) in počakajte do njenega prihoda. Prosimo, da ne zvonite na domofon, ki se nahaja pri vhodu v laboratorij in na ta način ne motite dela v laboratoriju.

DOMOFON

Domofon služi za službeni vstop v laboratorij. Prosim, da ne zvonite na domofon, ki se nahaja pri vhodu v laboratorij in na ta način ne motite dela v laboratoriju.

ČAKALNI SEMAFOR

V veliki čakalnici je nameščen čakalni semafor, ki kaže vrstni red za prijavo v sprejemni pisarni laboratorija. Za prijavo v malo čakalnico stopite šele, ko ste na vrsti.

NAVODILA PACIENTOM

V čakalnico pred sprejemno pisarno laboratorija vstopite šele ko se na semaforju pojavi vaša številka (spremljajte čakalni semafor). Pripravite *potrjeno zdravstveno izkaznico* in *papirnato laboratorijsko napotnico*. Pacienti, ki so na odvzem krvi bili napoteni v e- obliki s strani osebnega zdravnika ne potrebujejo papirnate laboratorijske napotnice, lahko pa v ambulanti prejmejo spremni dokument za laboratorij, katerega predate administratorki v sprejemni pisarni laboratorija.

Administratorka bo v računalnik vnesla podatke, ki so potrebni za izvedbo analitike vašega biološkega materiala in vam izročila dokument s črtnimi kodami. Z njim boste oddali najprej kri, nato pa urin, blato in bris žrela.

OZVOČENJE

V veliki čakalnici sta zvočnika. V primeru, da vam je zdravnik naročil »NUJNO« preiskavo vas bomo po zvočniku pozvali, da v sprejemni pisarni prevzamete izvid. Na izvid počakate v veliki čakalnici na hodniku pred dvigalom in ne v mali čakalnici!

KAJ POMENI BITI TEŠČ?

Za odvzem krvi morate biti tešč, razen če vam zdravnik ni drugače naročil.

-12 ur pred odvzemom krvi ne jejte nobene hrane

-Če ste dan pred odvzemom krvi imeli zabavo in ste prekomerno uživali v jedači in pijači odsvetujemo odvzem krvi.

-12 ur pred odvzemom pijte le vodo v običajnih količinah. Pred odvzemom krvi ne smete zaužiti jutranje kave.

-24 ur pred odvzemom bodite normalno telesno aktivni. Če je mogoče, se pred odvzemom krvi izogibajte večjim športnim aktivnostim in težjim fizičnim naporom in obremenitvam.

-15 minut pred odvzemom krvi se je potrebno uvesti in umiriti.

Da bodo naši laboratorijski rezultati odražali vaše zdravstveno stanje vas naprošamo da se držite teh in ostalih navodil, ki se nahajajo v tem obvestilu.

NAVODILA ZA IZVEDBO TESTOV

Navodilo za izvedbo Oralnega glukoznega tolerantnega testa (OGTT): OGTT preiskava traja načeloma 2 uri. Če vam vaš osebni zdravnik ni dal drugačnih navodil, na odvzem krvi pridite tešč. Prvi odvzem krvi se praviloma izvede na tešč in se priporoča nekje med 7. in 9. uro zjutraj. Po prvem odvzemu krvi boste popili sladko tekočino. Po zaužitju sladke tekočine vam bomo odvzem krvi opravi še najmanj enkrat, odvisno od vrste OGTT preiskave. Med trajanjem OGTT testiranja ne smete jesti nobene hrane niti bonbonov ali žvečiti žvečilni gumi, ne smete piti kave in med testom morate mirovati. Nekaj tednov pred testom OGTT se priporoča stabilno zdravstveno stanje pacienta (izogibati se stresnim stanjem, pacient naj bo v tem času brez vročine in se izogiba večjim fizičnim in športnim naporom itd). Vsaj tri dni pred izvedbo

OGTT testa naj pacient uživa normalno prehrano z dovolj ogljikovih hidratov brez zdravil, ki bi motili OGTT test (tiazidi, kortikosteroidi itd.).

Navodilo za izvedbo Obremenitveni test z železom: Preden boste zaužili tableto železovega preparata (dal vam jo bo zdravnik) vam bomo odvzeli kri, nato pa še točno čez eno uro in čez osem ur.

Priporočila za izvedbo Priporočila za odvzem krvi za določitev železa v krvi: Koncentracija železa v krvi je zelo odvisna od časa odvzema krvi (cirkadialni ritem). Da bo vaš osebni zdravnik imel primerljive rezultate koncentracije železa v vašem telesu se priporoča odvzem krvi med 8 in 9 uro dopoldan.

ODVZEM KRVI

Za odvzem krvi morate biti tešč. Ko ste na vrsti (vrstni red določa čakalni listek, ki ste ga vzeli za prijavo v sprejemno pisarno laboratorija) vstopite v prostor za odvzem krvi. Za odvzem krvi potrebujete dokument s črtnimi kodami!

Ko boste vstopili imate na desni strani obešalnike za obleko. Odložite obleko na obešalnik in se usedite na stol poleg laboratorijskega delavca ter zavihajte rokav. V kolikor vam je ob odvzemu krvi rado slabo na to pred odvzemom krvi opozorite laboratorijskega delavca.

V primeru, da vam bomo odvzeli kapilarno kri vam rokava ni potrebno zavihat. Kri vam bomo odvzeli iz blazinice prsta. Za kapilarni odvzem morate imeti roko toplo, ogreto na telesno temperaturo. V kolikor boste imeli hladno roko vam jo bomo predhodno ogreli. Novorojenčkom bomo kapilarno kri odvzeli iz pete na nogi, dojenčkom pa iz blazinice prsta s posebno lanceto.

Po odvzemu krvi vam bo oseba, ki vam je jemala kri dala na odvzemno mesto tampon. Z nasprotno roko tampon 5 minut pritiskajte na vbodno mesto, da ne bo prišlo do hematoma. V kolikor se kri ne ustavi to sporočite laboratorijskemu osebju ali poiščite zdravniško pomoč.

ODDAJA URINA

Še le ko vam bomo odvzeli kri oddajte urin. Za oddajo urina potrebujete dokument s črtnimi kodami. Na razpolago sta vam dve stranišči. Večje je namenjeno predvsem invalidom in staršem z otroki. Kozarček za zbiranje urina vzamete s police v urinskem laboratoriju. Za analizo potrebujemo min. 15 ml vašega urina, vsekakor pa ne več kot ½ kozarčka. Lonček za zbranim urinom postavite pod dokument s črtnimi kodami na poličko v urinski laboratorij. V kolikor vam je zdravnik dal navodila, da urin zberete doma, vam je dal tudi lonček za zbiranje urina na domu. Nikoli ne zbirajte urin v steklenice, prav tako ne prelivajte urina iz nočne posode v lonček za zbiranje urina.

Čas mesečnega perila je neprimeren za oddajo urina.

Za preiskavo »URIKULT« boste v sprejemnem urinskem okenčku od laboratorijskega osebja oz. od zdravnika prejeli sterilen lonček. Navodila za »sterilno oddajo srednjega curka urina« za ženske oz. navodila za »sterilno oddajo srednjega curka urina« za moške boste prejeli pri napotnem zdravniku, lahko pa zanje zaprosite tudi v laboratoriju. Le urin odvzet na predpisan način in prinesen v tem lončku bo primeren za izvedbo urinskih preiskav!

V primeru, ko ste doma zbirali urin, ga do oddaje v laboratorij hranite v hladilniku na + 4C⁰ do + 7C⁰. Urinski vzorec dostavite v laboratorij najkasneje v roku 12 ur. Med hranjenjem in transportom se vzorec ne sme izpostavljati toploti (sonce, vročina ip.) ali zmrzniti. V kolikor z urinom ne boste ravnali tako kot vam tu svetujemo laboratorijski rezultat ne bo odražal vašega zdravstvenega stanja!

Dojenčkom, ki jim je medicinska sestra oz. zdravnik namestil »vrečko za zbiranje urina«, vrečko z urinom odstranite v veliki čakalnici, kjer smo vam pripravili previjalno mizo.

ALARM V WC-ju

V WC-ju za oddajo urina imate nameščeno stikalo za klic v sili. V primeru slabosti pritisnite na »RDEČO TIPKO«. Na pomoč vam bo prišel zdravnik.

ODDAJA BRISOV

V primeru ko vam je zdravnik izročil bris žrela, (čuvati ga morate v vrečki!) z namenom, da ga odnesete v laboratorij, ga skupaj z dokumentom s črtno kodo oddate v sprejemnem okenčku urinskega laboratorija. Bris položite na dokument s črtno kodo! Za točen rezultat vas naprošamo da bris dostavite v laboratorij v čim krajšem možnem času. Torej tudi za oddajo brisa se morate predhodno prijaviti v sprejemni pisarni.

ODDAJA BLATA

Za zbiranje blata boste od medicinske sestre oz. zdravnika prejeli tudi poseben lonček v katerega boste shranili vaše blato. Blato zberite na čisto polivinilasto vrečko. Iz 3-5 različnih koncev pogače blata odvezmite vzorce blata. Blata naj bo maksimalno do $\frac{3}{4}$ lončka! V kolikor imate zahtevano preiskavo »Okultna kri v blatu« blato odvezmete iz 3-5 različnih koncev in sicer iz sredice »pogače blata«. V kolikor je na robu »pogače blata« sveža kri, tega dela blata ne odvezmajte za vzorec o tem pa obvezno obvestite svojega zdravnika.

Vzorec blata dostavite v laboratorij najkasneje v roku 12 ur. Do transporta blata v laboratorij le tega hranite v hladilniku na $+4^{\circ}\text{C}$ do $+7^{\circ}\text{C}$. Med transportom se vzorec ne sme izpostavljati toploti (sonce, vročina ip.). V kolikor z blatom ne boste ravnali tako kot vam tu svetujemo, laboratorijski rezultat ne bo odražal vašega zdravstvenega stanja!

Blato oddate v sprejemnem okenčku v urinskem laboratoriju tako, da ga položite na dokument s črnimi kodami.

V kolikor ste se z zdravnikom dogovorili da boste v laboratorij prinesli 3 zaporedne vzorce blata, boste ob prijavi v sprejemni pisarni prejeli 3 črtne kode (črtno kodo za 1. , 2. in 3. vzorec blata). Za oddajo drugega in tretjega vzorca blata potrebujete črtne kode, zato vas prosimo da jih shranite in jih priložite naknadno prinesenemu 2. in 3. vzorcu blata. Brez teh nalepk analitika ni možna, zato vas prosimo, da nalepke s črtno kodo ne zmečkate in ne poškodujete. Torej tudi za oddajo blata se morate predhodno prijaviti v sprejemni pisarni.

IZDAJANJE IZVIDOV

OBIČAJNA POT

Laboratorijski izvid pošljemo zdravniku po kurirski pošti. Ambulante, ki so laboratorijsko naročilo poslale v e- obliki tudi izvid prejmejo v e- obliki.

IZVID V ROKE

V kolikor vam je zdravnik na laboratorijski napotnici obkrožil »NUJNO« ali »IZVID V ROKE« ter se podpisal boste izvid prevzeli osebno v sprejemni pisarni laboratorija. Za dan in uro prevzema izvida, se boste dogovorili z laboratorijskim osebjem.

NUJNO

V primeru, da vam je zdravnik na laboratorijski napotnici obkrožil »NUJNO« vam bomo analize opravili v najkrajšem možnem času. Čas prevzema izvida vam bodo povedali

laboratorijski delavci. Nujno preiskavo izvedemo glede na vrsto preiskav v roku do ene ure in pol.

ANALITIKA

Kot ste opazili, za točen rezultat potrebujemo vaše sodelovanje. Da pa bo rezultat analitsko točen in bo služil vašemu osebnemu zdravniku za postavitev prave diagnoze, pa se trudimo laboratorijski delavci.

V letu 2004 je bil sprejet Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za izvajanje preiskav na področju laboratorijske medicine (UL 64/2004), ki predpisuje ustrezen laboratorijski prostor, ustrezno laboratorijsko opremo, predpisuje laboratorijske metode in postopke, predpisuje protokole za kontrolo točnosti in preciznosti izvedenih analiz ter strokovno usposobljen kader.

PROSTOR

V letu 2004 smo laboratorij adaptirali in ga prilagodili evropskim standardom in predpisom.

LABORATORIJSKA OPREMA

V laboratoriju uporabljamo le priporočene aparate in analizatorje, ki so v skladu z zahtevami stroke in izpolnjujejo vse predpisane standarde laboratorijske medicine. Laboratorijsko opremo redno vzdržujemo v skladu s proizvajalčevimi priporočili.

LABORATORIJSKE METODE

V laboratoriju uporabljamo le standardizirane metode, ki so v skladu z mednarodnimi standardi in zahtevami.

LABORATORIJSKO OSEBJE

V laboratoriju imamo zaposlene le strokovnjake laboratorijske medicine z opravljenim strokovnim izpitom za delo v laboratoriju: laboratorijski tehnik, laboratorijski tehnik specialist, diplomirani inženir laboratorijske biomedicine in specialist medicinske biokemije. Vsi laboratorijski delavci smo včlanjeni v strokovna združenja laboratorijske medicine. Permanentno skrbimo za izobraževanje ob delu in se redno po programu udeležujemo izobraževanj tako doma kot v tujini.

KONTROLA KAKOVOSTI

Za zagotavljanje standardne kakovosti naših rezultatov stalno izvajamo kontrolo našega dela. Preden pričnemo izvajati analize, naše aparature in priprave umerimo po zahtevanih predpisih. Šele ko se s kontrolnim materialom prepričamo, da so naši rezultati točni in precizni, pričnemo z analizo vašega biološkega materiala. V teku dneva dodatno preverjamo naše delo tako z interno kot zunanjo kontrolo kakovosti.

Pri zunanji kontroli kakovosti smo vključeni v mednarodno kontrolo kakovosti točnosti, ter v Slovensko nacionalno shemo za zunanjo oceno kakovosti. Vključeni smo tudi v mednarodno kontrolo preciznosti.

Našo odličnost vam tako lahko predstavimo s certifikati, ki vam jih dajemo na ogled.

vodja diagnostičnega laboratorija
Marko Rudež, spec. med. biokem.